

Bedreigde vroedmeesterpad werkt aan comeback

Op 'pad' met Dries en Johan...

Al gehoord van de vroedmeesterpad? Deze kleine paddensoort dankt zijn naam aan de wroetende bewegingen van het mannetje tijdens het paren, zodat hij de eitjes uit het vrouwtje lijkt te persen.

Unieke overlevingstechniek

Opvallend is dat het vrouwtje haar eitjes niet in het water legt. Het mannetje wikkelt namelijk het eisnoer om zijn achterpoten en draagt het vervolgens enkele weken met zich mee aan land. Pas als de larven in de eitjes voldoende ontwikkeld zijn, keert hij terug naar de poel om ze af te zetten. Een vroedmeesterpad legt weliswaar minder eitjes dan andere soorten, maar dankzij deze unieke techniek hebben ze een grotere kans om de eerste levensweken te overleven.

Volwassen mannelijke vroedmeesterpad draagt eisnoer enkele weken om zijn achterpoten © Vilda

Klein en kwetsbaar

Toch heeft dit diertje van amper vijf centimeter het heel moeilijk in Vlaanderen. *“De vroedmeesterpad houdt van een zanderige, kale omgeving met veel zon en hier en daar een vijvertje. Deze zonnige overgangsbiotopen verdwijnen meer en meer en daardoor beschikt het padje over een steeds kleiner landbiotoop”,* vertelt Dries Desloover van Natuur en Bos. *“Tel daar het verminderen van geschikte voortplantingswaters bij, en je weet dat de soort het de laatste jaren knap lastig kreeg. Bovendien zijn het honkvaste dieren. Ze kijken niet snel uit naar nieuw territorium. Ook niet als ze geïsoleerd geraken door versnippering van hun leefmilieu. Het resultaat is dat vele populaties de voorbije decennia van de kaart werden geveegd. De resterende populaties kan je op één hand tellen en die zijn dan ook nog eens klein en kwetsbaar.”*

Vers genetisch materiaal

Het voortbestaan van de vroedmeesterpad hangt dus aan een zijden draadje. Daarom nam de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid om deze Europees beschermde soort in Vlaanderen van uitsterving te redden door drie jaar geleden een soortenbeschermingsprogramma (SBP) op te starten. *“Met dit programma bundelen een aantal organisaties hun krachten om het aantal vroedmeesterpaden zo snel mogelijk terug op een veilig niveau brengen. Het SBP voorziet naast het aanleggen en herstellen van geschikte land- en voortplantingsbiotopen, ook een kweekprogramma van larven met ‘vers’ genetisch materiaal uit Nederland, Wallonië en de resterende populaties in Vlaanderen”*, aldus Dries.

Vijfsterren

Johan Auwerx (INBO) is coördinator van het Onderzoekscentrum voor Aquatische Fauna in Linkebeek. *“We kweken hier vooral inheemse vissoorten om ze te herintroduceren in de natuur, maar we richten ons ook op onderzoek, kweek en uitzet van enkele amfibiesoorten die het moeilijk hebben zoals de kamsalamander, de knoflookpad en nu ook de vroedmeesterpad. De larven groeien hier in ideale omstandigheden op tot weerbare padjes. Op hun menukaart staan vooral overheerlijke krekels. Vergelijk het hier gerust met een vijfsterrenresort voor vissen en amfibieën”*, lacht Johan.

Johan Auwerx (INBO), bezieler onderzoekscentrum in Linkebeek © Ian Komac

Zeven locaties in Groene rand

De SBP-partners zetten eind oktober 2019 vijfenzeventig opgekweekte kleine padjes en nog eens honderdtal uit de kluiten gewassen larven uit op locaties met bestaande kwetsbare populaties in Huldenberg, Sint-Genesius-Rode en Borgloon. Een Europese primeur, want nooit eerder werden in Europa zoveel vroedmeesterpadjes op een gecoördineerde manier uitgezet. *“En dat is nog maar het begin, want ons SBP voorziet in totaal twintig levensvatbare populaties, ook op plaatsen waar de padjes uitstierven of op nieuwe locaties die we voor het padje inrichten”*, vertelt Dries. Van die twintig liggen er zeven in de Groene rand, namelijk in Huldenberg, Sint-Genesius-Rode, Overijse, Tervuren, Hallerbos, Rodebos-Laanvallei en Linkebeek. *“In het centrum van Tervuren ontdekten we even geleden een populatie waarvan gedacht werd dat die uitgestorven was, een enorme opsteker was dat. En in Linkebeek maakt de gemeente gebruik van de projectsubsidie voor toegankelijk groen om ruim zeven hectare in te richten en er ook de gewenste habitat voor de vroedmeesterpad mee te creëren.”*

Dries Desloover (ANB) aan het woord tijdens uitzetactie Huldenberg in najaar 2019 © Ian Komac

Alle hulp welkom

Johan gaat verder: “Zo’n SBP duurt zes jaar, we zijn nu ongeveer halfweg en zitten goed op schema. Toch hebben we nog veel werk voor de boeg om de toekomst van het padje veilig te stellen. Eens dit SBP is beëindigd, ligt die mee in handen van natuurverenigingen, gemeentelijke- of burgerinitiatieven. Buurtbewoners kunnen bijvoorbeeld hun tuinvijvertje voor het padje laten inrichten, het dier is een echte cultuurvolger en doet het goed in de omgeving van mensen. Alle hulp is welkom! De vroedmeesterpad is dan misschien niet de meest aajibare diersoort, maar zo mysterieus en bijzonder dat hij een rooskleurige toekomst in Vlaanderen meer dan verdient.”

Opgekleekt jong vroedmeesterpadje, klaar voor zijn comeback © Ian Komac

Kweekprogramma met financiële ondersteuning van de EU in het kader van het LIFE-project LIFE 14 IPE BE002 BNIP

Tom Vermijlen – 25 maart '21